

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**
Навчально-методичний центр післядипломної освіти та
підвищення кваліфікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. першого проректора
Дніпровського національного
університету імені Олесь Гончара
Валентина СІЛІЧ-БАЛГАБАЄВА
"07" _____ 2022 р.

ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
для соціальних працівників територіальних громад
з надання послуги «Догляд вдома»

Шифр програми ЗК/2022/006

Рік запровадження 2022 р.

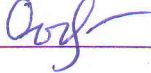
Дніпро
2022

Укладач програми:

Осетрова Оксана Олександрівна, завідувач кафедри соціальної роботи,
доктор філософських наук, професор

Програма ухвалена

– на засіданні кафедри соціальної роботи від «02» червня 2022 р.
протокол № 12

Завідувач кафедри (Оксана ОСЕТРОВА)

– на засіданні Вченої ради факультету медичних технологій
діагностики та реабілітації від «03» червня 2022 р. протокол № 12

Голова (Віктор СТАВИЦЬКИЙ)

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Загальна короткострокова програма підвищення кваліфікації для соціальних працівників територіальних громад з надання послуги «Догляд вдома»
Шифр програми	ЗК/2022/006
Тип програми за змістом	загальна
Форма навчання	очна/online
Цільова група*	соціальні працівники
Передумови навчання	–
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання	–
Найменування партнера (партнерів) програми	–
Обсяг програми	122 години, 4 кредити ЄКТС
Тривалість програми та організація	одинадцять днів (десять днів навчання + письмове підсумкове тестування)
Мова викладання	українська
Напрямок підвищення кваліфікації, який охоплює програму	якісне надання соціальної послуги «Догляд вдома» особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи, що передбачає впровадження інновацій у практику соціальної роботи – безпосередньо в процесі надання послуги «Догляд вдома».
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність виконувати професійну діяльність, згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг.</p> <p>ЗК2. Здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації про отримувачів соціальних послуг.</p> <p>ЗК3. Здатність до критичного мислення, аналізу, синтезу та прогнозування.</p> <p>ЗК4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК7. Здатність працювати в команді.</p>
Перелік фахових компетентностей	<p>ФК1. Здатність виявляти потенційних отримувачів соціальних послуг та визначати їх індивідуальні потреби.</p> <p>ФК2. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування в системі соціальної роботи.</p>

	<p>ФК3. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.</p> <p>ФК4. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.</p> <p>ФК5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців.</p> <p>ФК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.</p> <p>ФК7. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.</p> <p>ФК8. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.</p> <p>ФК9. Здатність послуговуватися на практиці знаннями державних стандартів надання соціальних послуг населенню.</p> <p>ФК10. Здатність забезпечувати посередництво та представлення інтересів отримувача соціальних послуг в установах, організаціях, закладах, на підприємствах, у громаді.</p>
Укладач програми	Осетрова Оксана, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, завідувач кафедри соціальної роботи ДНУ імені Олеса Гончара, e-mail: ooetrova44@gmail.com
* Цільова аудиторія визначена відповідно до паспорту бюджетної програми	
2. Загальна мета	
Підготовка кваліфікованих соціальних працівників територіальних громад до якісного надання соціальної послуги «Догляд вдома», здатних забезпечити дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставинах, подолання зазначених обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб / сімей, які в них перебувають; розвиток загальних і фахових компетентностей, передбачених професійним стандартом «Соціальний працівник».	
3. Очікувані результати навчання	
<p>РН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>РН2. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.</p> <p>РН3. Самостійно й автономно знаходити інформацію, необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.</p> <p>РН4. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.</p> <p>РН5. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.</p> <p>РН6. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.</p> <p>РН7. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи.</p>	

<p>РН8. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.</p> <p>РН9. Пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг.</p> <p>РН10. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.</p> <p>РН11. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.</p> <p>РН12. Організовувати професійну діяльність відповідно до вимог державних стандартів надання соціальних послуг населенню.</p>	
4 Викладання та навчання (методи навчання, форма проведення навчальних занять)	
Міні-лекція, круглий стіл, тематична дискусія, практична робота (індивідуальна/групова)	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної систем навчання, через які здійснюватиметься таке навчання, посилання (вебадреси)	–
Назва дистанційного курсу	–
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять – 60 % Підсумковий контроль – 40 % Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником короткострокової програми не менше ніж 75 % за системою оцінювання ЄКТС, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання
Форма підсумкового контролю	Письмове підсумкове тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема	Кількість годин				
	у тому числі				
	загальна кількість навчальних годин/кре- дитів ЄКТС	аудиторні заняття години/ кредити ЄКТС	дистан- ційні заняття	навчальні візити	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Ключові засади надання соціальної послуги «Догляд вдома» у територіальній громаді					
Тема 1. Особливості надання соціальної послуги «Догляд вдома».	6/0,2	2/0,067			4/0,13
Тема 2. Роль соціального працівника у територіальній громаді.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
УСЬОГО	18/0,6	6/0,2			12/0,4
Специфіка соціальної роботи з отримувачами послуги «Догляд вдома», які перебувають у межових ситуаціях					
Тема 3. Поняття межової ситуації.	6/0,2	2/0,066			4/0,13
Тема 4. Особливості соціальної роботи з особами, що належать до групи суїцидального ризику.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
Тема 5. Вивчення потреб громади у наданні паліативної допомоги.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
Тема 6. Запобігання професійному вигоранню соціальних працівників – надавачів послуги особам, які перебувають у межових ситуаціях.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
УСЬОГО	42/1,4	14/0,46			28/0,94
Особливості надання послуги «Догляд вдома» людям літнього віку					
Тема 7. Особливості вищих психічних функцій у людей літнього віку.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
Тема 8. Розлади відчуття та сприйняття в літньому віці.	12/0,4	4/0,13			8/0,27

Тема 9. Емоції та депресивні розлади в літньому віці.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
Тема 10. Розлади волі та потягів у людей похилого віку.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
Тема 11. Феномен самотності та соціальна адаптація в старості.	12/0,4	4/0,13			8/0,27
УСЬОГО	60/2	20/0,65			40/1,35
Підсумкове тестування	2/0,066				
РАЗОМ	122/4,066	40/1,33	0	0	80/2,67

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Ключові засади надання соціальної послуги «Догляд вдома» у територіальній громаді

Тема 1. Особливості надання соціальної послуги «Догляд вдома».

Нормативно-правова база забезпечення надання послуги «Догляд вдома»; чинність Стандартів.

Зміни у наданні послуги «Догляд вдома» у сучасних умовах буття українського народу.

Пакет документів для отримання соціальної послуги догляду вдома.

Щодо надання соціальних послуг екстренно/кризово.

Соціально-психологічні особливості надання послуги.

Тема 2. Роль соціального працівника у територіальній громаді.

Роль соціального працівника в процесі підвищення якості життя особи / громади.

Соціальне партнерство як запорука розвитку територіальної громади.

Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді: ресурси як необхідна умова забезпечення діяльності, їх класифікація.

Залучення ресурсів громади до розв'язання проблем осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Специфіка соціальної роботи з отримувачами послуги «Догляд вдома», які перебувають у межових ситуаціях

Тема 3. Поняття межової ситуації.

Сутність поняття «межова ситуація» (К. Ясперс). Танатологічна та суїцидологічна проблематика. Роль табу на теми смерті та суїциду. Війна та зміни у світоглядній і ціннісній системі координат особи / громади.

5 стадій прийняття невиліковної хвороби та особливі потреби невиліковно хворого на кожній стадії (внесок Е. Кюблер-Росс).

Роль комунікативного акту як засіб подолання межової ситуації. Комунікативні навички соціального працівника.

Тема 4. Особливості соціальної роботи з особами, що належать до групи суїцидального ризику.

Актуальність суїцидальної проблематики. Суїцидальні показники: минуле і сучасність. Внутрішні (особистісні) та зовнішні (соціальні) причини суїцидальної поведінки та суїцидів.

Сутність поняття «герметик-мовчальник». Налагодження діалогу з особою, що належить до групи суїцидального ризику, як превентивна міра.

Компетентності соціального працівника у роботі із суїцидально налаштованим отримувачем послуги «Догляд вдома».

Тема 5. Вивчення потреб громади у наданні паліативної допомоги.

Типи й оцінювання потреб. Роль звіту за результатами вивчення потреб громади. Перспективи систематичного вивчення потреб на рівні територіальної громади.

Основні методи та алгоритм проведення оцінки паліативної допомоги на рівні громади.

Анкета з визначення потреб паліативної допомоги у громаді.

Тема 6. Запобігання професійному вигоранню соціальних працівників – надавачів послуги особам, які перебувають у межових ситуаціях.

Визначення, сутність та ознаки професійного вигорання.

Основні причини вигорання. Фази та стадії професійного вигорання.
Профілактичні компоненти професійного вигорання соціальних працівників.
Сутність поняття «рефреймінг».

Особливості надання послуги «Догляд вдома» людям літнього віку

Тема 7. Особливості вищих психічних функцій у людей літнього віку.

Зміни інтелекту у людей літнього віку.

Сутність поняття «олігофренія» та «синильна деменція». Причини, які призводять до погіршення когнітивної діяльності. Розлади пам'яті та стадії її погіршення. Чинники, які впливають на розлад пам'яті (фізіологічні, психологічні). Рекомендації щодо попередження розладів пам'яті у людей літнього віку.

Тема 8. Розлади відчуття та сприйняття в літньому віці.

Галюцинози Ш. Бонне (зорові, слухові, тактильні). Особливості вияву галюцинаторно-параноїдних станів. Вияви вербальних галюцинацій та їх зв'язок з внутрішнім й зовнішнім світом особистості похилого віку.

Роль фобій та ситуативних страхів у житті літніх людей.

Тема 9. Емоції та депресивні розлади в літньому віці.

Види емоцій (позитивні, негативні, первинні, вторинні) та особливості їх вияву (емоційні реакції, емоційні стани, емоційні стосунки) у людей похилого віку. Залежність депресивних розладів від емоцій. Вияви депресії та причини виникнення депресивного стану в літніх людей. Особливості соціальних, клінічних та фізіологічних наслідків депресії. Форми виявлення депресії у людей похилого та старечого віку.

Тема 10. Розлади волі та потягів у людей похилого віку.

Синдроми порушення волі. Фази вольового процесу та патологія вольової сфери (гіпербулія, гіпобулія, парабулія).

Рухові (психомоторні) розлади та їх синдроми.

Особливості імпульсивних дій та імпульсивних потягів у людей літнього віку.

Тема 11. Феномен самотності та соціальна адаптація в старості.

Наукові підходи (психодинамічні, феноменологічні, екзистенціально-гуманістичні, соціологічні, інтеракціоністські, когнітивні, інтимні, теоретико-системні) щодо феномену «самотність». Причини настання самотності. Оцінка самотності як результату соціальної дезадаптації людей похилого та старечого віку.

Показники, які дозволяють простежити рівень адаптованості людей літнього віку. Типи старих людей (І. Кон, Е. Авербух, Е. Сігельман, А. Анциферова, Л. Семенова), які відносяться до дезадаптованих типів старості.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання за загальною короткостроковою програмою здійснюється на підставі проходження очної/online частини програми та підсумкового контролю.

Відвідування занять – 60 %, від загальної кількості балів.

Підсумковий контроль – 40 %, від загальної кількості балів. Підсумковий контроль передбачає:

письмовий іспит (тестування). Тест включає питання, що стосуються аспектів програми, які було розглянуто під час навчальних занять;

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником програми не менше ніж 75 % за системою оцінювання ЄКТС, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА:

Державні стандарти надання соціальних послуг:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях: Закон України від 14 квітня 2022 року № 2193-IX [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2193-20#Text>. – Заголовок з екрана.
2. Про затвердження Державного стандарту догляду вдома [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13#Text>. – Заголовок з екрана.
3. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text>. – Заголовок з екрана.
4. Про затвердження Державного стандарту денного догляду [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text>. – Заголовок з екрана.
5. Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1447-13#Text>. – Заголовок з екрана.
6. Про затвердження Державного стандарту підтриманого проживання бездомних осіб [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0458-15#Text>. – Заголовок з екрана.
7. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#Text>. – Заголовок з екрана.
8. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15#Text>. – Заголовок з екрана.
9. Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13#Text>. – Заголовок з екрана.
10. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>. – Заголовок з екрана.
11. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text>. – Заголовок з екрана.
12. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-17#Text>. – Заголовок з екрана.
13. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text>. – Заголовок з екрана.
14. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text>. – Заголовок з екрана.
15. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>. – Заголовок з екрана.
16. Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг: постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 449. [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449-2020-%D0%BF#Text> (діє у редакції від 18.05.2022 р.).
17. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (діє у редакції від 27.04.2022 р.).

18. Рекомендації громадам щодо організації надання соціальних послуг в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]. – URL: <https://auc.org.ua/novyna/rekomendaciyi-gromadam-shchodo-organizaciyi-nadannya-socialnyh-poslug-v-umovah-voyennogo>. – Заголовок з екрана.

Додаткові джерела:

1. Житинська М.О. Соціально-педагогічна підтримка життєдіяльності осіб похилого віку в умовах територіального центру соціального обслуговування [Текст]: дис.... канд. педаг. наук: 13.00.05. – Київ, 2018. – 260 с.
2. Коваленко О. Психологія людей літнього віку [Текст]: навч. посіб. / О. Коваленко, Л. Лук'янова, Е. Помиткін, Л. Московець / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – Київ : Вид-во ТОВ «Геопринт», 2021. – 288 с.
3. Корнієнко І.О. Основні кореляти прийняття людиною власної старості [Текст] / І.О. Корнієнко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія, 2017. – Вип. 2. – С. 235 – 238.
4. Кухта М.П. Соціальний потенціал людей старшого віку в Україні [монографія] / М.П. Кухта. – Київ: КНУКіМ. – 2018. – 304 с.
5. Осетрова О.О. Посібник до вивчення дисципліни «Соціальна робота в громаді» [Текст]: навч. посіб. / О.О. Осетрова. – Д.: ДНУ, 2017. – 33 с.
6. Осетрова О.О. Соціальна політика [Текст]: навч. посіб. / О.О. Осетрова, С.В. Глазунов, Т.В. Лоза. – Дніпро: РВВ ДНУ, 2020. – 80 с.
7. Осетрова О.О. Соціально-філософський аспект дослідження феномену суїциду [Текст]: монографія / О.О. Осетрова. – Дніпро: РВВ ДНУ; ЛІРА, 2020. – 124 с.
8. Осетрова О.О. Суїцидологія [Текст]: підручник / О.О. Осетрова. – Дніпро: РВВ ДНУ; ЛІРА, 2019. – 124 с.
9. Помиткін Е.О. Геронтопсихологія навчання особистості похилого віку [Текст]: навч. посіб. / Е.О. Помиткін, В.В. Рибалка. – Київ: Талком, 2020. – 184 с.
10. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч. [Текст] / А.В. Аносова, О.В. Безпалько, Т.П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т.В. Журавель, З.П. Кияниці. – К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – Ч. 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми. – 352 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законопроекти України // (сайт ВРУ) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Законодавство, нормативні документи на сайті Верховної Ради України // <https://www.rada.gov.ua/news/zp>.
3. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України // <https://www.kmu.gov.ua>.
4. Електронна бібліотека Українського фонду «благополуччя дітей». Представлені повнотекстові електронні версії підручників та методичних посібників для соціальних працівників // <https://childfund.org.ua/publikatsii>.